

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsen ehdotus

Dnro 12-00311-10

Puheenjohtajiston mietintö koskien

Jäsen ehdotusta verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi tehtävän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta

1. Puheenjohtajiston ehdotus

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että pohjoismaista yhteistyötä verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi vahvistetaan kokemustenvaihdolla, yhteisellä osaamisen kehittämisellä, maiden asianomaisten viranomaisten välisellä koordinoinnilla sekä pitkällä aikavälillä yhteisten rakenteiden lisäämisellä.

2. Taustaa

Konservatiivinen ryhmä on laatinut jäsen ehdotuksen verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi tehtävän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta ja perustelee asiaa muun muassa seuraavasti:

Sotilaallinen yhteistyö kehittyy jatkuvasti, mutta maat eivät näytä päässeen yhtä pitkälle siviili- ja sotilassektorien välimaastoon jäävissä toimissa. Tämä koskee muun muassa useita Stoltenbergin raportin ehdotuksia. Konservatiivinen ryhmä haluaa tässä yhteydessä korostaa erityisesti ehdotusta tietoverkkohyökkäysten torjunnan osaamisverkostosta. Tämänkaltaiset hyökkäykset ovat lisääntymässä ja ne ovat ennalta arvaamattomia ja monimutkaisia uhkia, jotka kohdistuvat yhteiskuntiimme valtioiden rajoihin ja yhteiskunnan aloihin katsomatta.

Ehdotuksen esittämisen jälkeen asia on tullut yhä ajankohtaisemmaksi, sillä keskustelu Pohjoismaiden puolustuspolitiikasta sekä siihen liittyvistä uusista uhkista on lisääntynyt. Ruotsi toimii vuonna 2013 hallitusyhteistyön puheenjohtajana Pohjoismaiden

ministerineuvostossa. Ruotsin ulkoministeri Carl Bildt ja puolustusministeri Karin Enström kirjoittivat Dagens Nyheter -lehdessä 13. tammikuuta 2013 julkaistussa artikkelissa seuraavasti:

– Tänä vuonna Ruotsi toimii myös Hagan julistukseen pohjautuvan pohjoismaisen pelastuspalvelu- ja kriisivalmiusyhteistyön puheenjohtajana. Vuodesta 2009 lähtien meillä on ollut säännöllisiä kokouksia, joissa koordinoimme näkemyksiämme yhteisistä haasteista ja uhkista. Yhteistyön tuloksena on perustettu uusi viranomaistason osaamisverkosto parantamaan tietoverkkohyökkäysten torjuntaa.

Suomi puolestaan toimii vuonna 2013 Pohjoismaiden puolustusyhteistyön NORDEFCon puheenjohtajanaan. Eduskunnalle on juuri esitelty valtioneuvoston selonteko Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta vuonna 2012, jossa todetaan verkkoturvallisuudesta seuraavaa:

– Suomen kansallinen kyky vastata kyberuhkiin on vahvasti sidoksissa kansainväliseen yhteistyöhön. Kyberturvallisuuden kehittäminen ja siihen liittyvät tehtävät ovat esimerkki kaikkia hallinnonaloja koskevasta kokonaisturvallisuuden haasteesta.

Myöhemmin samassa tekstissä kirjoitetaan näin:

– Kansallisen ja kansainvälisen turvallisuuden keskinäisriippuvuuden vuoksi puolustusvoimien tehtävät eli Suomen sotilaallinen puolustaminen, viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta nivoutuvat tulevaisuudessa enemmän yhteen. Samalla kun Suomi varautuu maan puolustamiseen, on kyettävä suojaamaan väestöä ja turvaamaan yhteiskunnan toimintakyky.

Suomen valtioneuvosto teki 24. tammikuuta 2013 periaatepäätöksen Suomen kyberturvallisuusstrategiasta. Strategian kyberturvallisuuden strategisten linjausten kuudennessa kohdassa korostetaan aktiivista ja tehokasta osallistumista kansainvälisten organisaatioiden, etenkin EU:n, toimintaan.

Haagissa sijaitseva Europol on vastikään perustanut Euroopan tasolla toimivan verkkorikollisuuden erikoistuvan keskuksen (New European Cybercrime Centre, EC3), jonka tehtävänä on ennen kaikkea torjua maksukorttien käyttöön kohdistuvia uhkia. Tammikuussa tanskalaiset verkkopankin käyttäjät altistuivat paljon käytetyn Java-ohjelman turvaongelmalle, eli uhka on aivan todellinen. Benelux-parlamentti keskusteli kesäkuussa 2012 verkkorikollisuudesta, ja NATOssa Viro on ollut keskeisessä asemassa verkkouhkiin liittyvissä kysymyksissä. Myös Pohjoismaiden ulkopuolella tehdään aloitteita, minkä vuoksi olisi tärkeää vahvistaa alan pohjoismaista yhteistyötä ja luoda tiiviitä yhteyksiä muihin asian parissa työskenteleviin Euroopan viranomaisiin.

Kuten on mainittu, Pohjoismaat tekevät jo jonkin verran valmiusyhteistyötä, mutta nyt olisi tärkeää käyttää parlamentaarisia vaikutuskeinoja valmiusyhteistyön kehittämiseksi, jotta se saataisiin kattamaan myös verkkouhat ja tietoverkkohyökkäykset.

3. Lausunnot

Ehdotus ei ole ollut lausuntokierroksella, mutta puheenjohtajisto on käsitellyt asiaa kokouksessaan. Lisäksi aihe oli esillä Pohjoismaiden neuvoston Tanskan-valtuuskunnan järjestämässä Pohjoismaiden puolustuspolitiikkaa käsitelleessä konferenssissa, joka järjestettiin yhteistyössä Tanskan kansankäräjien puolustusvaliokunnan kanssa

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

21. marraskuuta 2012 Christiansborgissa ja johon osallistui parlamentaarikkoja kaikista Pohjoismaista.

Pohjoismaiden neuvosto

4. Puheenjohtajiston näkemykset

Konservatiivinen puolueryhmä esitteli jäsenehdotuksen puheenjohtajiston kokouksessa 4. joulukuuta 2012. Verkkouhat ovat yhä tärkeämpi aihe puolustusvoimille, johon liittyen Pohjoismaat tekevät yhteistyötä eri jäsenyyksistä riippumatta.

Ehdotuksen ajatukset saivat kannatusta. Puheenjohtajisto toivoi lyhyttä kuvausta jo meneillään olevasta työstä sekä selontekoa avointen yhteiskuntien dilemmasta. Lisäksi on syytä tarkastella, miten sujuvaa rajat ylittävä alan yhteistyö Pohjoismaissa voisi olla.

Ulkoministerien selonteossa vuoden 2012 istunnolle todettiin:

Tietoverkkoturvallisuuden pohjoismaista yhteistyötä priorisoidaan. Olemme parhaillaan perustamassa turvallisuusluokiteltua viestintäverkkoa, joka alkaa toimia vuoden loppuun mennessä. Verkon kautta voidaan varoittaa, analysoida ja valmistella tarvittavia toimia turvallisesti ja tehokkaasti, jos yhteen tai useampaan Pohjoismaahan kohdistuu tietoverkkohyökkäys.

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Puheenjohtajisto panee merkille, että Stoltenbergin raportin seurantana Pohjoismaat ovat 1. tammikuuta 2013 lähtien perustaneet turvallisuusluokitellun viestintäverkon, jonka avulla Pohjoismailla on mahdollisuus saada yhteinen kuva turvallisuustilanteesta ja toimia koordinoitummin ja tehokkaammin tietoturvaohjelmien torjumiseksi.

Viestintään ja tiedonvaihtoon tarvitaan parempia teknisiä ratkaisuja, mutta luonnollisesti on myös tärkeää tarkastella, miten vahvempi panostus verkkouhkien torjumiseksi vaikuttaa avoimen yhteiskunnan periaatteeseen. Samalla useimmat kansalaiset toivovat, etteivät esimerkiksi verkkopankit ja muut järjestelmät olisi niin haavoittuvia. Tämän vuoksi on mahdollista toteuttaa ennaltaehkäiseviä toimia internetiä rikollisiin tarkoituksiin käytäviä rikollisia tai ääriyhtymiä vastaan ilman, että se johtaisi tavallisten kansalaisten suurempaan valvontaan.

Vaikka yksittäisten maiden viranomaisilla on keskeinen tehtävä verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumisessa, kansainvälinen yhteistyö on ratkaisevan tärkeää. Internet on maailmanlaajuinen ja uhat tulevat eri puolilta maailmaa. Sen vuoksi vahvistetaan ennaltaehkäisevää panostusta, mikäli yksittäiset maat voivat hyötyä toistensa kokemuksista.

Tämä ala ei kuulu Pohjoismaiden ministerineuvoston vastuualueisiin, joten suositus suunnataan Pohjoismaiden hallituksille, ja sitä on kavennettu hieman alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna, jotta siitä saataisiin operationaalisempi.

5. Päätelmät

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että pohjoismaista yhteistyötä verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi vahvistetaan kokemustenvaihdolla, yhteisellä osaamisen kehittämisellä, maiden asianomaisten viranomaisten välisellä koordinoinnilla sekä pitkällä aikavälillä yhteisten rakenteiden lisäämisellä.

Reykjavíkissa 29. tammikuuta 2013

Bertel Haarder (V)

Cristina Husmark Pehrsson (M)

Helgi Hjörvar (A)

Høgni Hoydal (T)

Karin Gaardsted (S)

Karin Åström (S)

Kimmo Sasi (kok.)

Maarit Feldt-Ranta (sd.)

Marit Nybakk (A), puheenjohtaja

Mikkel Dencker (DF)

Per-Kristian Foss (H),

varapuheenjohtaja

Simo Rundgren (kesk.)

Åsa Torstensson (C)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

JÄSENEHDOTUS

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Jäsenehdotus verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi tehtävän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta

Pohjoismaiden turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö kehittyy nopeasti. Tiiviille ja tulevaisuuteen tähtäävälle yhteistyölle on luotu hyvä pohja selvittämällä puolustusalan yhteistyön mahdollisuuksia, laatimalla poliittisia aiejulistuksia ja perustamalla yhteistyötä koordinoiva rakenne *Nordic Defense Cooperation* (NORDEFECO).

Pohjoismaiden neuvoston konservatiivinen ryhmä tukee Pohjoismaiden tiiviimpää turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä, jonka perustana ovat yhteiset edut ja molemminpuolinen lisäarvo. Pohjoismaisen yhteistyö turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla on tärkeä lisä Pohjoismaiden ensisijaisille puolustusyhteistyön organisaatioille ja liittoumille, joihin kuuluvat EU ja Nato. Pohjoinen ulottuvuus on näiden liittoutumien lisä, mutta ei korvaa niitä.

Konservatiivinen ryhmä on pannut merkille maiden puolustusvoimissa tapahtuneen nopean ja tähän asti onnistuneen lähentymisen NORDEFCON rakenteen puitteissa. Tunnistettuihin sotilaallisiin tarpeisiin pohjautuva yhteistyö tuo osallistujille molemminpuolisia operatiivisia tai taloudellisia voittoja ja on nykyään yksi parhaimmista älykkään puolustuksen kansainvälisistä esimerkeistä mukaillen EU:n ja Naton tämänhetkistä kehitystä. Konservatiivinen ryhmä kehottaa ministerineuvostoa vahvistamaan ja laajentamaan NORDEFECO-yhteistyötä huomioiden erityisesti materiaalihankinnat tarkoituksena saada maiden sotilaallisten organisaatioiden järjestelmistä mahdollisimman yhteensopivia – tämä on edellytyksenä suurten operatiivisten ja taloudellisten synergiaetujen saavuttamiseksi. Operatiivinen ja tekninen yhteistyö taktisten ilmakuljetusten alalla on toinen ala, jota voidaan koordinoida paremmin ja jolla voidaan sopia yhteisistä operaatioista ja ylläpidosta.

Konservatiivinen ryhmä on pannut merkille myös, että Pohjoismaiden sotilaallinen yhteistyö kehittyy jatkuvasti, mutta maat eivät näytä päässeen yhtä pitkälle siviili- ja sotilassektorien välimaastoon jäävissä

toimissa. Tämä koskee muun muassa useita Stoltenbergin raportin ehdotuksia. Konservatiivinen ryhmä haluaa tässä yhteydessä korostaa erityisesti ehdotusta tietoverkkohyökkäysten torjunnan osaamisverkostosta. Tämänkaltaiset hyökkäykset ovat lisääntymässä ja ne ovat ennalta arvaamattomia ja monimutkaisia uhkia, jotka kohdistuvat yhteiskuntiimme valtioiden rajoihin ja yhteiskunnan aloihin katsomatta.

Edellä esitetyn perusteella konservatiivinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa,

että verkkouhkien ja tietoverkkohyökkäysten torjumiseksi tehtävää pohjoismaista yhteistyötä vahvistetaan. Tämä edellyttää kokemustenvaihtoa, yhteistä osaamisen kehittämistä, maiden asianomaisten viranomaisten välistä koordinoitua ja pitkällä aikavälillä mahdollisesti entistä enemmän yhteisiä rakenteita. Alalla tarvitaan myös parempia viestinnän ja tiedonvaihdon teknisiä ratkaisuja.

Helsingissä 30. lokakuuta 2012

Annicka Engblom (M)
Illugi Gunnarsson (Sj.)
Per-Kristian Foss (H)

Sinuhe Wallinheimo (kok.)
Wille Valve (MÅ)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10

Pohjoismaiden neuvosto

A 1581/presidiet

Käsittelijä:
Puheenjohtajisto

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 12-00311-10